

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

w sprawie **J. G., M. Z., M. G., P. P. oraz P. P.1**

oskarżonych z art. 279 § 1 k.k.

na posiedzeniu w dniu 26 kwietnia 2023 r.

w kwestii wniosku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie
zawartego w postanowieniu z dnia 31 marca 2023 r., sygn. akt V K 1460/22
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

wniosek pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W dniu 31 grudnia 2021 r. do Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku, jako właściwego miejscowo do rozpoznania sprawy, wpłynął akt oskarżenia przeciwko J. G., M. Z., M. G., P. P. i P. P.1 o czyny z art. 279 § 1 k.k., skierowany przez Prokuraturę Rejonową Gdańsk-Śródmieście w Gdańsku. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą II K 25/22 i w dniu 3 czerwca 2022 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 28 października 2022 r. W tej dacie rozprawę odroczone do dnia 17 lutego 2023 r., celem prawidłowego zawiadomienia wszystkich oskarżonych (k. 1754-1755). Następnie Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku zwrócił się do Sądu Okręgowego w Gdańsku o podjęcie decyzji w przedmiocie rozważenia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu - Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie. Wniosek motywowano względami ekonomii procesowej i potrzebą efektywnego zmniejszenia kosztów wymiaru sprawiedliwości, wskazując, iż większość osób

podlegających wezwaniu na rozprawę zamieszkuje z dala od sądu właściwego, zaś w pobliżu Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie.

Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z dnia 18 listopada 2022 r., sygn. akt V Ko 417/22, uwzględnił ten wniosek i na podstawie art. 36 k.p.k. przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie. W uzasadnieniu wskazano, iż za przekazaniem przemawia fakt centralnego położenia sądu w stosunku do gmin miejsc zamieszkania świadków z województwa [...], oraz przewaga pod względem komunikacyjnym nad pozostałymi w/w gminami na terenie województwa, która ułatwi dotarcie do sądu świadkom z G. i H..

Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie postanowieniem z dnia 31 marca 2023 r., sygn. akt V K 1460/22, zwrócił się do Sądu Najwyższego, na podstawie art. 37 k.p.k., o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Sąd ten wskazał, że przekazanie mu sprawy do rozpoznania na podstawie art. 36 k.p.k., jedynie ze względu na fakt centralnego położenia sądu w W. w stosunku do miejsc zamieszkania świadków z województwa [...], jak i przewagi pod względem komunikacyjnym celem ułatwienia dotarcia dla świadków z odległych miejsc Polski i z zagranicy, bez uwzględnienia miejsc zamieszkania oskarżonych znajdujących się w pobliżu sądu miejscowo właściwego, jest bezpodstawne. Nadto podkreślił, że w niniejszej sprawie istnieje uzasadniona obawa, że spełnienie postulatu szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania w sprawie będzie w Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie znacznie utrudnione, a to z uwagi na ilość spraw wpływających do tego sądu oraz ich charakter - odbiegający od wpływu do innych równorzędnych sądów. W Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie, w tym w referacie, do którego wpłynęła niniejsza sprawa, zarejestrowanych jest wiele spraw złożonych, wielotomowych, nierzadko z uwagi na obszar właściwości (obejmujący urzędy centralne) spraw skomplikowanych pod względem faktycznym i prawnym. Dodatkowo w referacie sędziego orzekającego znajduje się znaczna liczba spraw, które wpłynęły dużo wcześniej, gdyż dokonywano podziału referatu długotrwale nieobecnego sędziego. Sędziowie orzekający w wydziałach karnych Sądu są również znacznie obciążeni sprawami

związanymi z czynnościami podejmowanymi w postępowaniu przygotowawczym zważywszy, iż w obszarze jego właściwości znajdują się trzy jednostki prokuratury: Prokuratura Rejonowa Warszawa - Śródmieście, Prokuratura Rejonowa Warszawa Śródmieście-Północ, i Prokuratura Regionalna. Do Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie wpływa również nieporównywalna, z wpływem do innych warszawskich sądów rejonowych, liczba spraw przekazywanych w trybie art. 36 k.p.k. - mimo, iż w Warszawie działa siedem sądów rejonowych

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W realiach sprawy, wystąpienie Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie, w trybie art. 37 k.p.k., ocenić należy jako niedopuszczalne.

Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał wyjątkowość instytucji przewidzianej w art. 37 k.p.k. oraz to, że nie może być ona wykorzystywana do rozwiązywania trudności technicznych i organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem wymiaru sprawiedliwości (por. np. postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 17 maja 2006r., sygn. akt II KO 27/06, LEX nr 186944 oraz wskazane w jego uzasadnieniu orzeczenia). Powszechnie znane znaczne obciążenia sądów, w tym i sędziów referentów, w szczególności w dużych miastach, lecz nie mogą one być, ani zniwelowane, ani nawet realnie ograniczone, w drodze stosowania art. 37 k.p.k., gdyż ratio legis tej instytucji dotyczy zupełnie innego obszaru działania sądów w wyjątkowych, indywidualnie ocenianych sprawach, kiedy przede wszystkim zagrożone są te pozostałe dobra wskazane w tymże art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a więc niezależność, bezstronność i niezawisłość sądu. Przekazanie sprawy, w tym trybie, winno nastąpić jedynie w sytuacji, gdy występują realne okoliczności, które mogą zasadnie stwarzać przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy w danym sądzie oraz o tym, że tylko przekazanie sprawy stworzy lepsze możliwości do trafnego rozstrzygnięcia w przedmiocie tego procesu (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2006 r., sygn. akt V KO 55/06, Legalis). Tylko zatem szczególne sytuacje, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny, mogą uzasadniać korzystanie z dyspozycji tego

przepisu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 1995 r., sygn. akt III KO 34/95, OSNKW 1995, z. 9 – 10, poz. 68, z dnia 7 listopada 1995 r., sygn. akt II KO 51/95, OSNKW 1996, z. 1 – 2, poz. 6, z dnia 21 stycznia 2003 r., sygn. akt III KO 59/02, Lex nr 77010).

Ustawodawca, mając świadomość możliwości wystąpienia poważnych trudności w sprawnym rozpoznaniu spraw w niektórych miejscowo właściwych sądach, w art. 11a przepisów wprowadzających k.p.k. (obowiązującym od dnia 1 września 2000r. – Dz.U. Nr 62, poz. 717), wprowadził tryb umożliwiający przekazanie spraw zagrożonych upływem terminu przedawnienia, innym sądom równorzędnym. Z kolei w art. 36 k.p.k. przewidział możliwość przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli większość osób, które należy wezwać na rozprawę, zamieszkuje blisko tego sądu, a z dala od sądu właściwego. W tych właśnie nadzwyczajnych przypadkach przewidziane jest podnoszenie kwestii związanych z organizacyjnym funkcjonowaniem sądownictwa sprawach karnych, ale nie w trybie art. 37 k.p.k.

Na marginesie można jedynie dodać, że Sąd Najwyższy nie jest uprawniony w trybie art. 37 k.p.k. do badania zasadności przekazania sprawy innemu sądowi na podstawie art. 36 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[SOP]

[ł.n]